Gemeente Texel

.txl

Uitvoeringsprogramma Gezond & Veilig opgroeien

2022-2023

Behorend bij de visie 'Wij zijn Texel: Gezond en Sociaal'

Afdeling Sociaal Domein
December 2021
Zaaknummer 3072168

Uitvoeringsprogramma Gezond & Veilig opgroeien

Aanleiding

De gemeente Texel biedt een thuis aan ruim 3000 kinderen in de leeftijd van 0 t/m 18 jaar. Zij wonen hier samen met hun ouders/verzorgers. Meestal gaat opgroeien en opvoeden vanzelf. Daar waar dit niet vanzelf gaat is hulp en ondersteuning mogelijk. Ondersteuning en hulp voor jeugdigen wordt ingedeeld in verschillende niveaus van ondersteuning. Zodat ieder kind zich zo goed mogelijk kan ontwikkelen. Op grond van de jeugdwet biedt de gemeente Texel die hulp en ondersteuning samen met lokale, regionale en bovenregionale maatschappelijke partners.

De gemeente Texel werkt op verschillende niveaus;

1. Algemene basisvoorzieningen: denk daarbij aan scholen, sportverenigingen, cultuuraanbod en buitenspeelmogelijkheden.
2. Preventief aanbod: Een breed en laagdrempelig aanbod van informatie, ondersteuning en vrijetijdsbesteding. Dit heeft als doel het welzijn van de jeugd te bevorderen en problematiek zo vroeg mogelijk proberen te voorkomen.
3. Jeugdhulp-maatwerk: Wanneer er hulp nodig is van een professional, toegespitst op het individu. Bijvoorbeeld behandeling van een orthopedagoog of dagbesteding. Hiervoor is een verwijzing nodig van gemeente, de huisarts of een gecertificeerde instelling. Dit wordt ook wel eerstelijnsvoorziening genoemd.
4. Jeugdhulp-specialistisch: Wanneer een kind bedreigd wordt in zijn of haar ontwikkeling of veiligheid, kan een rechter een kinderbeschermingsmaatregel opleggen. Bijvoorbeeld een ondertoezichtstelling en een uithuisplaatsing.

Vanuit de evaluatie van voorgaand beleid[1] zijn dit de aandachtspunten:

- Instroom in de Jeugd GGZ; dit is nu de grootste groep binnen de jeugdhulpverlening. Is deze instroom noodzakelijk? Of zijn er ook andere vormen van ondersteuning mogelijk voor deze groep jeugdigen?
- Verbinding tussen jeugdhulp; onderwijs, sport, cultuur, etc.: Jeugdhulpverlening staat niet op zichzelf, en passende oplossingen voor jeugdigen daarmee ook niet. Tussen onderwijs en jeugdhulp zit een duidelijke overlap. Vanuit sport en cultuur kunnen mogelijk waardevolle oplossingen komen.
- Urgentie voor preventie; Vanuit het IJslands gedachtengoed heeft inzetten op een veilige omgeving met voldoende uitdaging en mogelijkheden voor ontwikkeling een preventief effect. Kinderen en jongeren maken vanuit zichzelf gezondere keuzes wat hun welzijn ten goede komt. Door het gezin als beschermende factor te zien wordt ingezet op het voorkomen van gezinsproblematiek. Deelname aan vrijetijdsactiviteiten in een veilige omgeving bevordert het sociale leven, vermindert eenzaamheid en zorgt voor uitdaging op fysiek of mentaal vlak.
- Behouden en versterken lokaal (zorg)aanbod en voorzieningen: waar mogelijk kopen we lokale aanbieders van zorg en ondersteuning in en subsidiëren we lokale partijen. Om zo te zorgen voor een breed aanbod van zorg en voorzieningen op het eiland.

Op veel terreinen wordt al gewerkt vanuit de Visie Sociaal Domein en zijn veel initiatieven gestart. Met dit uitvoeringsprogramma willen we duidelijk maken waar de prioriteiten liggen in 2022 en de komende jaren. Verschillende ontwikkelingen op Texel zijn van invloed op het uitvoeringsprogramma gezond en veilig opgroeien.

- Voortzetting Eilandse aanpak waarin drie focuspunten zijn geformuleerd: het vergroten van het welzijn van jongeren, inzetten op een breed vrijetijdsaanbod begeleid door professionals en het vergroten van ouderkracht.
- Eventuele effecten van corona op de komende jaren. Er wordt rekening gehouden met een toename aan hulpvragen.

[1] Evaluatie en Visie Sociaal Domein, vastgesteld door de raad in februari 2019.

- Er is in 2021 een periode sprake geweest van een wachtlijst bij het Sociaal Team (jeugd). Die wordt opgelost en als navolging hierop Evalueren we onze werkwijze om te voorkomen dat er opnieuw een wachtlijst ontstaat. We gaan hiervoor meer samenwerken met onze partners.
- Op het gebied van jeugd zijn de komende 2 jaar regionaal- en landelijk diverse ontwikkelingen te verwachten. Dit heeft invloed op de lokale inrichting. De gemeente kan niet zonder de (boven)regio. In nieuwe samenwerkingsafspraken die op dit moment gemaakt worden kan er geen sprake zijn van krenten uit de pap pikken. Dit vraagt van de gemeente Texel een strategische benadering en wellicht een bestuurlijke keuze over de rol en inzet van Texel in de (boven)regio. Van invloed hierop is ook de voorgenomen wetswijziging Jeugdwet met daarin het voorstel om regionale samenwerking wettelijk vast te leggen.
- In 2021 is gestart met het opzetten van onderwijs-zorgarrangementen. De ambitie is om deze een plek te geven in het hulpaanbod van de gemeente Texel.
- De ambitie is om voor 2030 geen kinderen meer in de gesloten jeugdhulp te plaatsen en jeugdzorgplus af te bouwen. We willen de jeugdhulp zo inrichten dat kinderen niet meer van het eiland af hoeven.

Opgave en doelen:

Dit uitvoeringsprogramma richt zich op het realiseren van de volgende opgaven uit de visie sociaal domein ‘Wij zijn Texel: gezond en sociaal’ dd. feb’21:

- Texel biedt een fijne plek om op te groeien
- Kinderen en jongeren kunnen zich breed ontwikkelen, op school en daarbuiten
- Bij (dreigende) achterstanden of (mogelijke) problemen, zijn we er vroeg bij

Waarom vinden we dat belangrijk?

Dit uitvoeringsprogramma is tot stand gekomen na diverse bijeenkomsten en een verdiepingssessie met externe partners. Hiermee wordt de visie uitvoerbaar gemaakt.
In de bijenkomsten hebben we besproken dat wij:

- Ons richten op **alle** jeugdigen op Texel in de leeftijdscategorie 0-23 jaar.
- Zorgen voor een duidelijk aanspreekpunt en rolzuiverheid bij vragen van inwoners over opvoeding of specifieke problematiek.
- Samen bouwen aan een duurzame samenwerking op het eiland.

Daaruit zijn de volgende waarden af te leiden die we gezamenlijk willen nastreven:

1. Een kind heeft recht om veilig en gezond op te groeien en zich gelukkig te voelen
   Naar elk kind moet worden geluisterd en zijn of haar mening doet ertoe
2. Texel is een inclusieve samenleving, met gelijke kansen voor iedereen
   a. alle kinderen en jongeren hebben recht op een goede basis bij het opgroeien. We ondersteunen waar nodig de ouders, die primair verantwoordelijk zijn voor de opvoeding.
   b. Voor elk kind zijn passende ontwikkelingsmogelijkheden (onderwijs, sport, cultuur, etc.)

Hoe gaan we hiermee aan de slag in?

Wij blijven ons richten op de reguliere taken genoemd in bijlage 1. Naast de reguliere taken investeren we in 2022 in drie acties. Begin 2023 geven wij een terugblik op het afgelopen jaar en informeren hierover de raad. Daarnaast informeren wij u dan ook over de acties voor 2023 en verder.

We zorgen ervoor dat dit uitvoeringsprogramma aansluit bij het preventie- en handhavingsplan dat zich richt op alcohol en drugs.

Actie 1. Onderzoeken of er samen met samenwerkingspartners een coalitie ‘gezond en veilig opgroeien’ gevormd kan worden.

Vanuit het veld signaleren we dat de samenwerking met onderwijs, maatschappelijke partners en contractpartners aandacht verdient. Er gebeurt al veel, maar niet alles hangt voldoende met elkaar samen. Er is behoefte aan een sterker, duurzaam samenwerkingsverband waarbij de opgaven uit de visie centraal staan en gezamenlijk gestuurd kan worden op de bedoeling. Een goed plan begint bij jezelf. We werken daarom tegelijk aan een sterk sociaal team waarbij de rol passend is bij de opgaven. De rol van het sociaal team is duidelijk bij de samenwerkingspartners. We zorgen dat het sociaal team geen wachtlijst kent. Zodra deze wel ontstaat, wordt er samengewerkt met partners als onderdeel van de oplossing.

Concreet
Om het samenwerkingsverband concreet vorm te geven wordt een aanjager aangesteld. Deze aanjager onderzoekt of er samen met samenwerkingspartners een coalitie ‘gezond en veilig opgroeien’ gevormd kan worden. Er wordt aansluiting gezocht bij de coalitie ‘positieve gezondheid’ voor synergievoordelen.

Verantwoordelijkheden en samenwerking
De verantwoordelijkheid voor deze actie ligt in eerste instantie bij de gemeente. Zij is verantwoordelijk voor het aanstellen van de aanjager. De verantwoordelijkheid voor het onderzoeken en het creëren van de juiste randvoorwaarden voor de coalitie ligt bij de aanjager. De verantwoordelijkheid om dit verder op te pakken ligt bij de coalitie, bestaande uit samenwerkingspartners. Aandachtspunt is dat gewerkt wordt met de gesprekssystematiek van positieve gezondheid. Dit is om te kijken wat elk kind kan in plaats van wat hij niet kan. De te vormen coalitie wordt hierin getraind.
Eenmaal per jaar wordt door de coalitie een verantwoording geschreven voor de raad, waarin teruggekeken wordt op de samenwerking en de doelstellingen. De ontwikkelingen van het uitvoeringsprogramma worden daar waar relevant op kwantitatieve en/of kwalitatieve wijze gemonitord op de voortgang en of doelen behaald worden.

Wanneer wordt deze actie opgepakt?
Het streven is om eind 2022 een coalitie ‘gezond en veilig opgroeien’ opgestart te hebben. Aan de hand daarvan worden verdere acties ondernomen, waaronder verder vormgeven van onderwijs-zorgarrangementen.

Wanneer is deze actie geslaagd in 2022?
Ten eerste is deze actie geslaagd wanneer duidelijk is of het vormen van een coalitie ‘Gezond en veilig opgroeien’ van meerwaarde is voor de uitvoering van de visie sociaal domein. In interactie met maatschappelijk partners organiseren we de zorg voor Texelaars beter en efficiënter. Ten tweede is deze actie geslaagd als vanuit de coalitie verdere acties voor 2023 en daarna opgesteld zijn in het verlengde van dit uitvoeringsprogramma.

Actie 2. De Eilandse preventieaanpak maakt onderdeel uit van dit uitvoeringsplan

De komende jaren zijn ‘Ouderkracht’ en ‘Begeleide vrijetijdsbesteding’ de speerpunten. Dit zijn twee van de beschermende factoren uit het IJslands gedachtengoed. Deze speerpunten worden verder uitgewerkt en geconcretiseerd.

Concreet
Voor beide speerpunten worden werkgroepen samengesteld. De gemeente faciliteert, ondersteunt en begeleidt. De plannen en de uitvoering komen vanuit de samenwerkingspartners.

Voor ‘Ouderkracht’ wordt een groep samengesteld afkomstig uit het onderwijs, ouderraden, jongerenwerk, Texels welzijn, kinderopvang en bibliotheek. De eerste gesprekken hiervoor zijn gevoerd. Het initiatief voor een vervolg komt vanuit deze partners.

Voor het uitwerken van begeleide vrijetijdsbesteding is een tijdelijke programmabegeleider aangesteld. Hij zorgt dat alle partijen bij elkaar worden gebracht en dat zij met een gezamenlijk plan aan activiteitenaanbod komen. “Act. Voor de toekomst!”, het digitale platform voor jongerenactiviteiten, wordt naar een hoger niveau gebracht. Hierin is meer aanbod dat beter aansluit bij de jeugd, dat nog makkelijker bereikbaar is en gedragen wordt door zowel de maatschappelijke als de commerciële partners. Verder worden alle losse initiatieven aan activiteitenaanbod (vakantiekaart, sportpas, breakout weken) aan elkaar geknoopt. De subsidiepartners, Y4E, Sportstichting en Artex, nemen hierin het voortouw.

Communicatie is een belangrijk onderdeel van de Eilandse aanpak. Een effectieve inzet van communicatie als middel vraagt een heldere visie, projectstrategie en projectdoelen. Er zijn verschillende doelgroepen waarmee veel verschillende manieren van communiceren gemoeid gaan. Communicatie-uitingen naar jongeren zien er heel anders uit dan naar ouders, de politiek, belangstellenden of de interne organisatie. Dit vereist een strakke strategie. Daarom maken wij gebruik van extra communicatie-inzet speciaal gericht op de voortgang van de Eilandse aanpak in samenhang met de brede uitvoeringsprogramma’s vanuit de visie Sociaal domein. Om meer mensen de gelegenheid te geven mee te denken en te informeren richten wij een pagina in op “Texel Spreekt”. Ook het online jongerenpanel 0222TEXEL wordt nog beter benut en verder geprofessionaliseerd.

Verantwoordelijkheden en samenwerking
De gemeente houdt regie en overzicht bij de uitvoering van de speerpunten, maar heeft vooral ook een faciliterende rol. Daarbij is van belang dat aansluiting gezocht wordt met integraal beleid vanuit de gemeente. Bijvoorbeeld het sport- en cultuurbeleid, onderwijs, openbare orde en veiligheid, maar ook de omgevingsvisie. Zo wordt de Eilandse aanpak onderdeel van het uitvoeringsprogramma en past het binnen de hier beschreven actielijnen. De daadwerkelijke uitvoering van de speerpunten komt bij de samenwerkingspartners te liggen. Hierover worden in de subsidietoekenning afspraken gemaakt.

Wanneer wordt deze actie opgepakt?
In 2021 is al gestart met het uitvoeren van de Eilandse aanpak. Aan het begin van 2022 zijn de plannen van aanpak van beide speerpunten klaar en uitvoerbaar. Aan de hand van die acties wordt de uitvoering verder in de tijd uitgezet. Halverwege 2022 wordt de raad verder over de aanpak geïnformeerd.

Wanneer is dit programma geslaagd in 2022?
Aandachtspunt is dat de investeringen die nu en in 2022 gedaan worden een lange termijneffect hebben. We kunnen niet verwachten dat aan het eind van 2022 of zelfs van 2024 de welzijnscijfers van de jeugd een sterke verbetering laten zien. Daar is een omslag voor nodig, zowel in manier van samenwerken, als verandering in denken en gedrag. Dit heeft tijd nodig.
De inzet is geslaagd als eind 2022:

- Taken, rollen en verantwoordelijkheden van alle deelnemers duidelijk zijn
- Als samenwerkingspartners handelen vanuit de visie en het uitvoeringsprogramma.
- Er minimaal drie activiteiten zijn uitgevoerd gericht op ouders, het vergroten van hun betrokkenheid of het versterken van hun positie als ouder
- Er één integraal platform is voor vrijetijdsaanbod voor de jeugd

Actie 3. Opstellen preventieagenda voor lange termijn preventie

Het is de ambitie een preventieagenda op te stellen voor de lange termijn, die aansluit bij het (regionale) preventieakkoord, sportakkoord en overige regionale akkoorden en convenanten. Hierin is extra aandacht nodig voor opvoedingsondersteuning en scheidingsproblematiek.

Eerste stap hierin is het in kaart brengen van wat de gemeente Texel op het gebied van preventie doet, en wat voor aanbod er is. Dit wordt zichtbaar in een preventiematrix. Het doel is om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen.

Verantwoordelijkheden en samenwerking
Het invullen van de preventiematrix gebeurt samen met de signaleringsfunctie van de samenwerkingspartners. Vervolgens wordt dit actiepunt bij voorkeur opgepakt door de nog te vormen coalitie. Indien het vormen van de coalitie niet mogelijk is dan wordt dit actiepunt door de gemeente opgepakt samen met betrokken samenwerkingspartners.

Wanneer wordt deze actie opgepakt?
In 2021 is al een start gemaakt met het vullen van de preventiematrix. Het streven is deze in Q1 in de basis af te hebben. Vervolgens is het aan de te vormen coalitie om een vervolgplanning op te stellen. Verwachting is dat de uitvoering loopt tot in ieder geval 2025.

Wanneer is dit programma geslaagd in 2022?
Wanneer de preventiematrix gevuld is.

Wat is het benodigde budget voor 2022?

Hier worden alleen die actiepunten genoemd waarvoor nog geen ruimte is in het bestaande budget.
Er is extra incidenteel budget nodig voor boekjaar 2022:
Actiepunt 1 (voor 2022):

- Aanjager coalitie ‘Gezond en veilig opgroeien’ € 35.000,-
- Trainingen voor te vormen coalitie in gespreksvorming positieve gezondheid € 15.000,-

Actiepunt 2 (voor 2022 en 2023):

- Eilandse aanpak ouderkracht € 20.000,-
- Vrijetijdsbesteding* € 100.000,-

Actiepunt 3 (voor 2022 en 2023):

- Preventieagenda € dekking bestaand budget.[2]

* Vanuit landelijk beschikbaar gestelde coronamiddelen is budget beschikbaar voor inzet op vrijetijdsbesteding. Het is op dit moment nog niet duidelijk hoeveel dit budget bedraagt voor 2023 en verder. Om voortgang van vrijetijdsbesteding te garanderen is dit budget nodig. Eventuele niet uitgegeven middelen vloeien terug in de algemene reserve. Dit geldt mogelijk voor meerdere jaren.

[2] Veel kan binnen bestaande subsidieafspraken worden gedekt.

Bijlage 1 Structurele taken Gezond en Veilig opgroeien

Binnen dit cluster vallen opgaven die gaan over onze jeugdigen. Het gaat om vraagstukken op het gebied van jeugdhulp, onderwijs en zorg, kinderopvang en veiligheid:

- **Jeugdhulp:** o.a. ambulante jeugdhulp, pleegzorg, jeugd-GGZ, Jeugdzorg Plus, Jeugdbescherming en -reclassering, EED, dagbesteding, schoolmaatschappelijk werk, crisisdienst
- **Onderwijs & zorg:** Leerplicht, RMC/VSV (voortijdig schoolverlaten), leerlingenvervoer, passend onderwijs, onderwijs/zorg arrangementen, Lokale agenda zorg en onderwijs, onderwijsachterstandenbeleid
- **Kinderopvang:** Voorschoolse educatie, kwaliteit kinderopvang, tegemoetkoming kosten kinder- en peuteropvang
- **Veiligheid:** Veilig Thuis, Meldcode, Verwijsindex, Beschermingstafel, Geweld hoort nergens thuis (huiselijk geweld en kindermishandeling)
- **Preventie:** is de basis: voorkomen is beter dan genezen. Leefstijl, opgroeien en opvoeden, schuldenproblematiek, inrichten van een gezonde en veilige leefomgeving

Relevante wetgeving

- Jeugdwet
- Wet kinderopvang
- Leerplichtwet
- Wet primair onderwijs
- Wet passend onderwijs
- Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling